

فهرست‌نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

شماره:	اجلاس سالانه ایفلا (هفتاد و سومین: ۲۰۰۷ م - ۱۳۸۶ - دوریان)
عنوان و نام‌پدیدآور:	IFLA General Conference (73th : 2007 : Durban) گزیده مقالات ایفلا ۲۰۰۷ (دوریان: ۱۹-۲۳ اوت ۲۰۰۷) / ریچارد فریرز خسروی؛ ویراستار رضا خانی پور؛ ویراستار زبانی آرزو تجلی؛ نمایه‌ساز سوده صیوفی.
مشخصات نشر:	تهران: نشر کتابدار، سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری:	۲۷۵ ص. مصور.
شابک:	۸-۷-۰۰۷-۲۴۱-۶۰۰-۹۷۸-ISBN: ۱۳۰۰۰۰ ریا
وضعیت فهرست‌نویسی:	فبا
موضوع:	کتابداری -- کنگره‌ها
موضوع:	اطلاع‌رسانی -- کنگره‌ها
موضوع:	کتابداری -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
موضوع:	اطلاع‌رسانی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
شناسه افزوده:	خسروی، فریرز، ۱۳۳۳-
شناسه افزوده:	خانی پور، رضا، ۱۳۳۵- - ویراستار
شناسه افزوده:	ایفلا
شناسه افزوده:	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
شناسه افزوده:	International Federation of Library Associations and Institutions
رده‌بندی کنگره:	۱۲۸۶ الف ۲ / ۵/۲۶۷۲
رده‌بندی دی‌یوئی:	۰۲۰/۶۲۱
شماره کتابشناسی ملی:	۲۳۱۷-۲۲

www.ketab.ir

گزیده مقالات ایفلا ۲۰۰۷

دوریان، آفریقای جنوبی، ۱۹-۲۳ اوت ۲۰۰۷

زیر نظر: دکتر فریبرز خسروی

ویراستار: دکتر رضا خانی‌پور

ناشر: نشر کتابدار، سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه / نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۳۹۰

ویراستار زبانی: آرزو تجلی / نمایه‌ساز: سوده صیرفی

حروف نگار: اعظم قناعت پیشه / بهای: ۱۳۰۰۰ تومان

نشانهای پخش: نشر کتابدار

تهران: صندوق پستی ۱۴۱۵۵/۱۹۷۳

تلفن: ۸۸۹۷۹۵۶۱ / ۴-۸۸۴۸۱۳۵۳

دورنگار: ۸۸۹۷۹۵۶۰

همراه: ۰۹۱۲۱۸۸۳۵۸۱

گزیده مقالات

ایفلا ۲۰۰۷

دوربان، آفریقای جنوبی، ۱۹-۲۳ اوت ۲۰۰۷

زیر نظر
دکتر فریبرز خسروی

ویراست
دکتر رضا خانی پور

فهرست مندرجات

۱	مقدمه
۷	نگاه یک کتابدار به انجمن‌های گردآوری حق مؤلف نوشته ویکتوریا اوون / ترجمه فریدون آزاده (تفرشی)
۱۷	نقش فرهنگ، توانایی، و شخصیت در به کار بستن مدیریت مبتنی بر شواهد ... نوشته ج. اریک دیویس / ترجمه ابراهیم افشار زنجانی
۳۳	کتابخانه‌ها و خدمات اطلاع‌رسانی به پژوهشگران علوم اجتماعی: ... نوشته بی. آر. گوسوامی / ترجمه غلامرضا امیرخانی، سمیرا خسروی
۴۵	نقش کتابخانه ملی در اقتصاد اطلاعات: ... نوشته ویکتور فدوروف / ترجمه فهیمه باب‌الحوایجی
۵۳	الگوهای قابل پیش‌بینی و غیرقابل پیش‌بینی ... نوشته کارل گوستاو جوهانسن / ترجمه ویدا بزرگ چمی
۶۳	ارزیابی‌های کیفی کتابخانه‌های تخصصی نوشته رزویتا یل، آلمان / ترجمه ناهید بنی‌اقبال
۷۷	آماده‌سازی کارکنان در بخش مرجع و اطلاع‌رسانی در کتابخانه‌های هیبرید ... نوشته گیت لارسن / ترجمه آرزو تجلی
۹۳	ملزومات کارکردی برای پیشینه‌های مستند موضوعی (اف.آر.اس.ای.آر.) ... نوشته مایا ژومر، آتنا سالبا، مارسا لپ ژنگ / ترجمه محسن حاجی‌زین‌العابدینی
۱۰۳	ارزیابی وبگاه کتابخانه‌ای: پژوهش‌های آماری و معیارهای کیفیت نوشته رزویتا یل / ترجمه رضا خانی‌پور
۱۱۹	تغییر رفتار اطلاع‌یابی: آموزش، پژوهش، و ارتباط نوشته جودیت پرودی - پرستون / ترجمه فریرز درودی، نرگس محمدعلی‌پور
۱۳۹	آیا کتابداران فرصت آموزش مستمر را از دست می‌دهند؟ نوشته پائولا رامباف، لورنس اولزسکی / ترجمه سعید رضائی شریف‌آبادی
۱۶۱	کتاب‌های تصویری قابل دسترس برای کودکان نابینا و کم‌بینا نوشته بناتریس کریستسون اسکولد / ترجمه فاطمه زارع‌زاده
۱۷۱	مروری بر نظام حرفه‌ای کتابداری برزیل ... نوشته رجینا سیلیا باتیستا بلوتسو، مارچیا روستو / ترجمه فیروزان زهادی
۱۹۱	توسعه و رقابت علم کتابداری و اطلاع‌رسانی در کشورهای شرق آسیا ... نوشته چی فنگ یی، لین / ترجمه فرشته سپهر
۲۰۷	خدمات تحویل مدرک الکترونیکی در اینیست نوشته ژاکلین ژبله / ترجمه فرزانه شادان‌پور

۲۲۷	متن توصیف شنیداری برای نمایه‌سازی فیلم‌ها نوشته جیمز ام. ترنر، سوزان ماتئو / ترجمه میترا صمیمی
۲۴۱	آموزش جامع عمومی: تجربه‌ای مبتنی بر شواهد نوشته پائولین ماناکا، کارول آن هیوز / ترجمه مهدیس طبیب
۲۵۹	گشت و گذار در فضای کتاب‌ها: کتاب‌های هنرمندان و واسطه رقومی نوشته دیوید پاتن / ترجمه مهشید عبدلی
۲۷۱	رهنمودهای جدید کتابشناسی‌های ملی در عصر رقومی نوشته مایا ژومر / ترجمه محبوبه قربانی
۲۷۹	چالش‌هایی در همکاری مدارس علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی ... نوشته ایان ام. چانسون / ترجمه آذر کاتوزیان
۲۸۸	مدیریت کتابخانه‌های ملی در آینده‌ای درهم‌تنیده ... نوشته فوزیه سورتمن، نیان لک چو، سولین لی / ترجمه حمید کشاورز
۳۰۱	بیانیه کتابخانه چندفرهنگی ایفلا - ابزاری برای ایجاد زندگی بهتر نوشته کوستن لیت نیلسن / ترجمه فرحناز کهن
۳۱۳	کنترل کتابشناختی در آفریقای جنوبی نوشته اینا فوریه مارلین بورگر / ترجمه صدیقه محمد اسماعیل
۳۳۵	کتابخانه ۳/۰ و مهارت‌های ما نوشته گریس ساو، هیتز تاد / ترجمه کامبیز میربهاء
۳۵۷	سواد اطلاعاتی کاربردی در منابع الکترونیک ... نوشته آنجلاری پانوویسی، آنی لندوی / ترجمه زهره میرحسینی
۳۸۵	استرالیا: ضوابط اجرایی جهت کارگزاران و دست‌اندرکاران حق مؤلف نوشته اوا وودبری / ترجمه عبدالله نجفی
۳۹۳	کتابخانه‌ها برای جهانی شبکه‌ای: ... نوشته رابرت ام. ماسون و تایتا هارت / ترجمه سودابه نوذری
۴۰۹	تگ‌زدن منابع کتابخانه‌ای توسط کاربران ... نوشته جان‌اتان فرنر / ترجمه سیمین نیازی
۴۲۳	کاربرد پژوهش عملیاتی در عمل مبتنی بر مدرک برای کتابخانه نوشته ادگاردو سیوالرو / ترجمه مهرداد نیکتام
۴۳۳	نقش کتابخانه‌های هنر و همتایان آنها در مستندسازی و ... نوشته چینگ - چی چن / ترجمه مرضیه هدایت
۴۵۱	بهترین روش‌های دسترسی موضوعی به کتابشناسی‌های ملی: ... نوشته فرانسواز بوردون، پاتریس لاندردی / ترجمه طاهره یعقوب‌پور نرگسی
۴۵۷	نمایه

پیشگفتار

ایفلا (فدراسیون بین‌المللی انجمن‌ها و مؤسسات کتابداری) از جمله مهم‌ترین سازمان‌های مستقل، غیردولتی و غیرانتفاعی در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی است. هدف این فدراسیون برقراری ارتباط، همکاری و ارتقای تفاهم بین‌المللی، پژوهش، توسعه و پیشرفت در حوزه‌های گوناگون علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی همچون سازماندهی اطلاعات، کتابشناسی، خدمات اطلاع‌رسانی، آموزش و... است.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران در راستای وظایف ذاتی خود و به منظور اشاعه اطلاعات جدید و دانش‌افزایی در این عرصه، از سال ۱۳۷۴، اقدام به ترجمه و انتشار گزیده مقالات مهم ارائه شده در گردهمایی سالانه ایفلا نموده است. آنچه که در ارتباط با استفاده بهینه از این سلسله مقالات، ضروری به نظر می‌رسد این است که اعضای هیأت علمی، استادان و کارشناسان خبره و اصولاً جامعه کتابداری ما، می‌بایست علاوه بر بومی‌سازی تجارب مفید سایر کشورها، به مباحث مهم و بنیادی نظریه‌پردازی نیز توجه ویژه‌ای مبذول نمایند.

اگر فناوری‌های جدید در عرصه ارتباطات و اطلاعات در خدمت عمق‌بخشی و غنای تمدن، دین، فرهنگ، تاریخ و پیشینه گرانسنگ علمی ما باشد، موقعیت، منزلت و جایگاه «کتابداری و اطلاع‌رسانی» در کشور متحول خواهد شد و از این رهگذر در عرصه‌های جهانی حرف‌های زیادی برای گفتن خواهد داشت. امید که در سایه توفیقات الهی، همکاری‌های همه جانبه و سازنده، تشریک مساعی و هم‌افزایی دانش و تجربه، جامعه کتابداری کشور در این مسیر گام‌هایی ماندگار و ارزشمند بردارد و نقش حساس و تحول‌آفرین خود را به نحوی شایسته و در خور تحسین ایفا نماید.

در پایان از دکتر خانی پور که این کتاب به کوشش ایشان تدوین یافته است و نیز همکاران انتشارات که در آماده‌سازی آن تلاش داشته‌اند سپاسگزاری می‌نمایم.

دکتر اسحق صلاحی

رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

مهر ۱۳۹۰

مقدمه^۱

ایفلا (فدراسیون بین‌المللی انجمن‌ها و مؤسسات کتابداری)، نهادی مستقل، غیرحکومتی و غیرانتفاعی است. از مهم‌ترین اهداف آن می‌توان به ارتقای تفاهم بین‌المللی، همکاری، گفت و شنود و پژوهش و توسعه در همه حوزه‌های کتابداری؛ شامل کتابشناسی، خدمات اطلاع‌رسانی، آموزش، ایجاد تشکیلاتی که جنبه‌های بین‌المللی کتابداری را تقویت و ارائه نماید، اشاره نمود.

به منظور دستیابی به اهداف پیشگفته، ایفلا در زمینه انواع فعالیت‌هایی که مناسب و مفید تشخیص داده می‌شود، تصمیم‌گیری می‌کند. این فعالیت‌ها عبارتند از: حمایت و هماهنگی مطالعات و پژوهش‌ها، گردآوری، بررسی، انتشار و اشاعه اطلاعات مرتبط با فعالیت‌های کتابداری، تهیه کتابشناسی اطلاعات و آموزش، سازماندهی و برگزاری همایش‌های تخصصی، همکاری با مؤسسات بین‌المللی در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی، سندپردازی، آرشیوداری و ایجاد دفاتری برای انجام وظایف مشخص.

ایفلا در سال ۱۹۲۷ در گردهمایی بین‌المللی در شهر ادینبورو (ادینبورگ) اسکاتلند تأسیس شد. نخستین اجلاس ایفلا پس از جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۴۷ در اسلو با حضور پنجاه و دو نماینده از ۱۸ کشور برگزار شد. مهم‌ترین دستاورد این اجلاس، توافقنامه همکاری میان ایفلا و یونسکو، و همچنین پذیرفته شدن ساختار بین‌المللی فهرستبرگه‌ها بود. مقر اصلی ایفلا، کتابخانه سلطنتی در شهر لاهه هلند است.

عضویت

ایفلا دو نوع عضویت با حق رأی دارد: انجمن‌ها و مؤسسات. هم‌اکنون ایفلا بیش از ۱۷۰۰ عضو از یکصد و پنجاه و پنج کشور جهان دارد. اعضای آن به هفت گروه اصلی، از جمله انجمن‌ها، مؤسسات،

افراد، شرکت‌ها و کتابخانه‌های آموزشی تقسیم می‌شوند.

شاخه‌ها و بخش‌ها

هشت شاخه اصلی ایفلا که هر کدام بخش‌های گوناگونی دارند، عبارتند از:

۱. کتابخانه‌های پژوهشی عمومی، اعم از ملی، دانشگاهی و پارلمانی؛
۲. کتابخانه‌های تخصصی؛
۳. کتابخانه‌های عمومی که بخش‌های کتابخانه‌های نایب‌نایان، کودکان، آموزشگاهی و سیار در آن قرار دارند؛
۴. کنترل کتابشناختی اعم از کتابشناسی، فهرست‌نویسی، رده‌بندی و نمایه‌سازی؛
۵. مجموعه‌سازی و خدمات عمومی؛
۶. مدیریت و فن آوری اطلاعات؛
۷. آموزش و پژوهش؛
۸. فعالیت‌های منطقه‌ای.

برنامه‌های اصلی

ایفلا دارای ۳۲ بخش و چندین میزگرد و گروه‌های کاری است که جنبه‌های متنوع و گسترده حوزه‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی را در بر می‌گیرد؛ اما دارای ۶ برنامه اصلی است. ایفلا همکاری میان بخش‌ها را برای به ثمر رساندن آنها مورد تأکید و تشویق قرار می‌دهد. این شش برنامه عبارتند از:

۱. کنترل کتابشناختی جهانی و مارک بین‌المللی (یو.بی.سی.آی.ام.)^۱؛
۲. دسترسی جهانی به انتشارات (یو.ای.بی.)^۲؛
۳. برنامه بین‌المللی مارک (آی.ام.بی.)^۳؛
۴. برنامه حفاظت مواد کتابخانه‌ای (پی.ای.سی.)^۴؛
۵. جریان جهانی ارتباطات (یو.دی.تی.)^۵؛
۶. برنامه پیشبرد کتابداری در جهان سوم (ای.ال.بی.)^۶.

-
1. Universal Bibliographic Control and International MARC Core Program (UBCIM)
 2. Universal Availability of Publication (UAP)
 3. International MARC Program (IMP)
 4. Preservation And Conservation Core Program (PAC)
 5. Universal Dataflow Telecommunications (UDT)
 6. Advancement of Librarianship in the Third World (ALP)

بودجه

کمک‌های مالی همکاران ایفلا، برخی از کشورها، نهادها، مؤسسات، نمایندگی‌ها، و شرکت‌ها به منظور برگزاری همایش‌ها و کارگاه‌های آموزشی، طرح‌های مطالعاتی و پژوهشی، و همچنین دریافت حق عضویت است. اینها در واقع تأمین‌کننده بخش عمده بودجه ایفلا محسوب می‌شوند. فروش انتشارات نیز از منابع درآمدی این نهاد است. برنامه‌های حرفه‌ای ایفلا با کمک‌های یونسکو و دیگر نهادهای ملی و بین‌المللی حمایت می‌شود. فعالیت‌های اصلی ایفلا مورد حمایت بیست کتابخانه ملی در سطح جهان است. شش کتابخانه ملی و دانشگاهی نیز انجام این برنامه‌ها را بر عهده دارند یا به عنوان دبیرخانه ایفلا فعالیت می‌کنند.

انتشارات

نتایج و دستاوردهای علمی برنامه‌ها و اهداف ایفلا که در کارگروه‌های حرفه‌ای آن متجلی می‌شود، در انتشارات، ذخیره و انتشار می‌یابد. عمده انتشارات ایفلا شامل این عناوین است:

۱. مجله ایفلا^۱ چهار شماره در سال انتشار می‌یابد. معمولاً هر نسخه اخبار و وقایع فعالیت‌ها و عناوین جاری ایفلا را پوشش می‌دهد. همچنین، موضوعات گوناگون بین‌المللی در حوزه کتابداری، از جمله آزادی اطلاعات، حفاظت، خدمات به نابینایان و مالکیت فکری را دربرمی‌گیرد.
 ۲. گزارش سالانه^۲ دستاوردهای سال گذشته ایفلا را منعکس می‌نماید.
 ۳. انتشارات پیاپیدی ایفلا^۳ توسط انتشارات آلمانی K.G. Saur Verlag در مونیخ انتشار می‌یابد.
 ۴. گزارش‌های تخصصی ایفلا^۴ پیاپی‌هایی که گزارش‌های مرتبط با نشست‌های حرفه‌ای و تخصصی و رهنمودهای اجرایی را ارائه می‌دهند و از سال ۱۹۸۴ توسط دبیرخانه مرکزی انتشار می‌یابند.
 ۵. کنترل کتابشناختی و فهرست‌نویسی بین‌المللی^۵.
 ۶. راهنمای ایفلا^۶ که هر دو سال یکبار منتشر می‌شود.
- و سایر موارد^۷.

1. IFLA Journal

2. Annual Report

3. IFLA Publication Series

4. IFLA Professional Reports

5. International Cataloguing and Bibliographic Control (ICBC)

6. IFLA Directory

7. Policies and Procedures,

زبان

زبان‌های رسمی ایفلا، انگلیسی، فرانسوی، روسی، آلمانی و اسپانیولی است.

وبگاه‌های ایفلا

عمده‌ترین وبگاه‌های ایفلا در حال حاضر عبارتند از:

1. <http://archive.ifla.org>
2. <http://blogs.ifla.org>
3. <http://extranet.ifla.org>
4. <http://world-report.ifla.org>
5. webmaster@ifla.org

پست الکترونیکی ایفلا:

به منظور توسعه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و نیز اشاعه اطلاعات و دانش‌افزایی در این حوزه، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران از سال ۱۳۷۴، همه ساله ترجمه گزیده‌ای از مقالات ارائه شده در فرامه‌ای سالانه ایفلا را منتشر می‌کند. از این مجموعه تاکنون ترجمه گزیده مقالات ایفلا ۱۹۹۴ کوبا؛ ۱۹۹۵ ترکیه؛ ۱۹۹۶ چین؛ ۱۹۹۷ دانمارک؛ ۱۹۹۸ هلند؛ ۱۹۹۹ بانکوک؛ ۲۰۰۰ بیت المقدس؛ ۲۰۰۱ بوستن؛ ۲۰۰۲ گلاسکو؛ ۲۰۰۳ برلین؛ ۲۰۰۴ آرژانتین؛ ۲۰۰۵ اسلو منتشر شده است.

فرامه‌ای سال ۲۰۰۷ در شهر دوربان آفریقای جنوبی برگزار شد. موضوع و درونمایه کلی این گردهمایی «کتابخانه‌ها برای آینده: پیشرفت، توسعه و مشارکت» بود. از مجموعه مقالات ارائه شده در آن، بر اساس اهمیت موضوعات و نیز نیازهای کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی، ۳۵ عنوان مقاله انتخاب و جهت ترجمه ارسال شد. تعداد ۳۱ مقاله، که اکثر آنها در مهلت اعلام شده عودت داده نشد، پس از انجام ویرایش و ... آماده انتشار گردید. به منظور حفظ انسجام و یکدستی مجموعه مقالات، برای مقالاتی که چکیده نداشتند، چکیده تهیه شد. همچنین به جهت تسهیل و تسریع بازیابی اطلاعات، نمایه موضوعی بدان افزوده گشت.

از زحمات همه مترجمان محترم که با کتابخانه ملی همکاری صمیمانه داشتند، سپاسگزاری می‌نمایم. همچنین از همه دوستانی که در تهیه این مجموعه ما را یاری نمودند، به ویژه آقای کامییز میربهاء، خانم آرزو تجلی، خانم سوده صیرفی و سایر همکاران مسئول در واحد چاپ و انتشار سازمان، صمیمانه قدردانی و تشکر می‌نمایم.

رضا خانی پور

-
- Corporate Documents,
 - Section Newsletters,
 - Conference Proceedings,
 - IFLA Series on Bibliographic Control.